

► taal voor de mensen

Prima

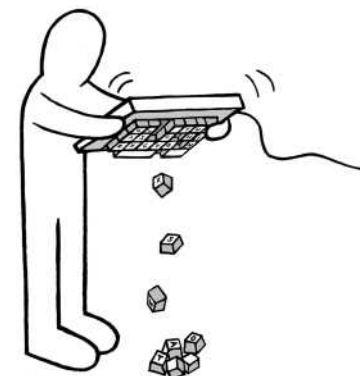
Het nummer 'Viva Hollandia' blijft fascineren. Benader het eens als een modern gedicht en lees het, op serieuze toon, voor aan wie er maar in de buurt is:

We zijn er weer bij
en dat is prima
Viva
Hollandia
We houden van het
leven
de liefde en de
lust
We feesten door tot 's avonds laat –
nog lang niet uitgeblust

(cindigen met diepzinnig in de verte staren).

Dat voegt iets toe, toch? Toen ik dit zelf deed viel me ook ineens op wat ik zo raar vind aan de tekst. Dat is het woord 'prima'. Ik ken het woord prima vooral in de betekenis van 'niet-prima'. Een conflictvermijdende vrouw die de lieve vrede probeert te bewaren en om de haverklap zegt: „Nou, dat is dan toch prima zo?” Een man die wil doen alsof hij het type is dat nergens een probleem van maakt: „Ze hebben me aan de kant gezet, nou prima, kan ik me eindelijk helemaal storten op mijn eigen bedrijf! Ha! Ha!” Of een uitgebluste vader die zich op vakantie onderwerpt aan de plannen van vrouw en dochters: „Het kan mij niet schelen, ik vind het allemaal prima.” Prima is het woord van mensen die de strijd hebben opgegeven.

PAULIEN CORNELISSE

Illustratie Tomas Schats

'Prima' kan ook gebruikt worden door mensen die geen zin hebben om te vertellen wat er aan de hand is. Als je aan iemand vraagt hoe het gaat, en diegene antwoordt „Ja, prima!”, dan voel je al dat het eerlijke antwoord zou zijn: „Prima! Ik wil dood!” Om het woord 'prima' in een oprecht vrolijk lied te verwerken, is dus oppermakelijk. Misschien komt het doordat 'Viva Hollandia' eigenlijk een Duits lied is (ssst, niet doorvertellen). Het origineel heet 'Viva Colonia', en daarin wordt gezongen dat de mensen in Keulen houden van het leven, de liefde en de lust. Misschien is 'prima' in Keulen wel een woord zonder bij-smaak.

► bron van de kunst

„Het leek ons grappig om op deze manier het oude een nieuw leven te geven.” Deze zelfgemaakte teddybeer gaf Rasmus Smith Bech zo'n twintig jaar geleden aan zijn moeder.

Het is een van de cadeautjes die het Deense creatieve duo Rasmus & Jonas verzamelden in het project *Old presents* (www.momlookwhatimade.com, klik op Others). „Het is

een manier om uit te drukken hoe we ons voelen over ons werk – nu en vroeger. We stoppen er altijd veel tijd en gevoel in om onszelf en anderen trots te maken.”

► Deze rubriek gaat over kunstenaars en hun verzameling als bron van inspiratie. Stuur je bijdrage naar klik@nrc.nl

► ik@nrc.nl

In het park kwamen twee bejaarde dames achter me staan. „Wat een heerlijke mannen hier in dit park zeg!”, zei de een. „O, kijkl!”, zei de andere, „daar aan de overkant staat helemaal een lekkere hap!” Terwijl ze gearmd naar de overkant leken te gaan, constateerde ik dat dit zo'n sublieme toevallig opgevangen conversatie was, dat het leek alsof het in scène was gezet.

Op dat moment sprong er een meisje met een clipboard uit de

MARGRIET WESSELINK

► Ook een ikje maken? Stuur je bijdrage van maximaal 120 woorden naar ik@nrc.nl

Herinneringen

Streaming media maken muziekcollecties

► Streaming muziekdiensten zijn een doorbraak in onze muziekconsumptie.

► Wat is de invloed van deze diensten op de band tussen verzamelaar en verzameling?

Door ROBBERT VAN OOIJEN

De tastbare muziekcollectie was de laatste jaren al aan het verdwijnen. Vinyl werd in de jaren tachtig vervangen door de cd, de cd-collectie werd in het afgelopen decennium geript naar de computer en vervolgens werd deze weer overgezet op de iPod. Mijn mp3-muziekcollectie leek al niet meer op de vinyl- en cd-collecties van voorheen, maar al helemaal niet meer nu de muziek zelf van de harde schijf verdwijnt.

De nieuwe generatie online streaming muziekapplicaties maakt het grotendeels overbodig om muziekbestanden op te slaan. De muziekcollectie bestaat daardoor slechts uit streams van bestanden die ergens in 'the cloud' staan opgeslagen.

Terwijl deze ontwikkelingen bij velen enthousiasme opwekken en het woord 'revolutie' alweer in de lucht hangt, roepen ze ook een belangrijke vraag op. Wat blijft er over van de relatie tussen de verzamelaar en zijn muziekcollectie nu deze verzameling een gewichtsloze, eindeloze wolk van data is geworden?

Voor een antwoord op die vraag, moeten we kijken wat een verzameling nu precies is. In de jaren dertig van de vorige eeuw schreef de Duitse cultuurfilosoof Walter Benjamin al over de relatie tussen de verzamelaar en zijn verzameling. Wanneer Benjamin zijn collectie boeken na een verhuizing één voor één weer uit het stof haalt, herinnert hij zich de plekken waar hij ze gekocht heeft en het gevoel dat bij dat moment hoorde. Eenzelfde emotie roept het doornemen van de muziekverzameling op. Het eerste singletje dat gekocht werd, het album dat grijs gedraaid werd bij een geliefde en de cd die meeging met vakantie en herinneringen oproept aan die ene, prachtige of juist tragische zomer in Frankrijk.

De verzamelaar heeft een band met de onderdelen van zijn collectie; zonder hem zou de verzameling het grootste deel van zijn betekenis verliezen. Een verzameling is niet alleen een bont gezelschap van spullen, maar ook een manier om herinneringen en beelden uit het verleden te structureren en te visualiseren. Zij reflecteert het leven en de identiteit van de verzamelaar. We kijken niet voor niets naar iemands muziek- of boekencollectie om hieruit op te maken met wie we te maken hebben.

Deze persoonlijke band hoeft niet te verdwijnen nu de muziekverzameling zich verplaatst naar het internet en slechts bestaat uit een collectie van links. We hebben in het verleden al vaker onze muziekcollecties moeten verplaatsen en overzetten op nieuwe dragers. Wanneer de Amerikaanse technologiejournalist Julian Dibbell in 2000 – in een essay in het verlengde van Benjamin – beschrijft hoe hij zijn cd-collectie digitaliseert, stelt hij dat dit niet zozeer voelt als het verplaatsen van een oude collectie, maar als het inblazen van nieuw leven. De stapel cd's staat na het rippen levenloos op een schap, maar de muziekcollectie zelf leeft verder in de computer – en beleeft een wedergeboorte.

Dezelfde ervaring zullen de meeste mensen hebben die kennismaken met de nieuwe generatie streaming muziekapplicaties – of dat nu bij Spotify, MOG of Grooveshark is. Zoals het uitpakken van boeken voor Benjamin zorgde voor een schat aan herinneringen en de geripte cd-collectie een nieuw leven kreeg, zal dit ook ge-

Foto Hollandse Hoogte

beuren bij het inrichten van de online streaming muziekcollectie. Natuurlijk zorgt het verplaatsen van de muziekcollectie voor het ver-

► Met online streaming muziek hoeft je bestanden nooit meer op te slaan ◀

dwijnen van vertrouwde elementen die geassocieerd worden met het verzamelen. De belangrijkste hiervan is het verdwijnen van de tastbaarheid. Zoals het vasthouden van een boek wordt gezien als een essentieel onder-

deel van het lezen, zo zijn ook veel mensen gehecht aan de tastbaarheid van geluidsdragers. Deze tastbaarheid was al aan het verdwijnen in het tijdperk van de mp3 en zal inderdaad verder verdwijnen in het tijdperk van streaming muziek.

Maar hier komen nieuwe invloeden voor in de plaats. De belangrijkste is de versterking van het sociale element van muziek. Muziek is altijd al onderdeel geweest van het sociale leven, maar door deze ontwikkeling in online muziek wordt het sociale aspect nog prominenter. Het peer-to-peer, file-sharing-netwerk Napster zorgde bijvoorbeeld in 1999 al voor een directe verbinding tussen verzamelaars. En het Engelse Last.fm bracht in 2002 al mensen met dezelfde mu-

delen in een wolk van data

overal toegankelijk en vernieuwen de band met medeverzamelaars

zijsmaak bij elkaar. In de laatste versies van grote online stream-diensten worden muziekcollecties gekoppeld aan Facebook-profielen. Hierdoor krijgt het delen en ontdekken van nieuwe muziek een centrale plaats.

Dat oude gewoonten en pleziertjes niet verdwijnen bij de introductie van nieuwe media, blijkt ook uit de populariteit van afspeellijsten en persoonlijke compilatiealbums. Zoals vroeger de zelf samengestelde cassettes en cd's, worden deze nu gemaakt en gedeeld binnen streamdiensten, maar ook daarbuiten: op het Nederlandse Playlistify.org bijvoorbeeld. Een belangrijke bezigheid van de verzamelaar is altijd het ordenen van de onderdelen in zijn collectie geweest. Platen en cd's werden met veel

plezier gerangschikt op jaartal, genre of gebeurtenis die aan de muziek was verbonden. De verzamelaar kon weer even wegduiken in de herinneringen

► Zonder de verzamelaar verliest de collectie een deel van zijn betekenis ◀

streaming muziekdiensten. Zoals de muziek weer nieuw leven wordt ingeblazen, gebeurt dat ook met de verzameling zelf.

De manier waarop ik met streamdiensten mijn muziekcollectie opbouw, het uiterlijk ervan en de manier waarop ik haar onderhoud, verschilt met de persoonlijke muziekcollectie van voorheen. Maar is de relatie tussen mij en mijn muziekcollectie in het tijdperk van streaming muziek aan erosie onderhevig? Nee. Dat komt door het gemak waarmee oude klansiekers en nieuwe hits ontdekt kunnen worden, door de toegankelijkheid van de eigen collectie op elke plek denkbaar en door de vernieuwde band met medeverzamelaars.

De belangrijke rol die de verzame-

ling speelt in het structureren van herinneringen, zoals Benjamin het beschreef, zie je ook terug in de passie bij het maken, onderhouden en delen van afspeellijsten. De nieuwe generatie muziekapplicaties maakt het aantal mogelijkheden om betekenis te geven aan een anders chaotische muziekverzameling alleen maar groter. Verzamelen in het tijdperk van streaming muziek wordt vergemakkelijkt en aangemoedigd. Je haalt niet alleen je eigen herinneringen op, maar maakt ook deel uit van een collectief geheugen.

Robbert van Ooijen studeert af op streaming muziek bij Nieuwe media & digitale cultuur aan de UU. Hij blogt over online muziek op <http://haveyouheard.it>

Wat kost het?

Spotify.com. Gratis: Maximaal 20 uur muziek per maand met reclame tussendoor. **4,99 euro per maand:** Onbeperkt muziek zonder reclame. **9,99 euro per maand:** Onbeperkt muziek zonder reclame en toegang tot mobiele applicatie.

Grooveshark.com. Controversiële dienst door gebrek aan licenties. Ruize met Apple over mobiele applicatie. **Gratis:** Onbeperkt muziek in browser. **3 dollar per maand:** Toegang tot desktop- en mobiele dienst.

MOG.com. Alleen in VS.